

Милян Жанна Іванівна
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

ТЕНДЕНЦІЇ ФОРМУВАННЯ ЗМІСТУ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ НА РУБЕЖІ ХХ-ХХІ СТОЛІТТЯ

Аналіз наукової літератури дає можливість виявити деякі тенденції формування змісту початкової освіти у Великій Британії в кінці ХХ на початку ХХІ століття, які залежать від певних чинників: (соціально-економічні й політичні умови, теоретико-методологічні основи й базова організаційно-управлінська модель) [1; 2].

Відповідно до соціальних і політичних умов, для Великобританії історично була характерна елітарна ідеологія освіти, де інтелектуальність і освіченість суспільства визначаються спадкоємними факторами. Однак, ще до початку ХХІ століття ідеологія британської освіти поступово починає включати неоліберальні компоненти, де освіта розглядається як основа торгово-ринкових відносин, тобто, рентабельність освіти починає домінувати над її якісним змістом. Існує пряма залежність рівня розвитку освіти країни від її соціально-економічного розвитку. До соціально-економічних умов, що впливають на формування змісту освіти у Великій Британії в розглянутому періоді, відносяться: поступове посилення впливу глобалізаційних процесів як загального контексту розвитку змісту освіти; домінування неоліберальних ідейно-політичних поглядів британської політичної еліти, яка виступає за розробку програм реформування освіти; розвитку інститутів фінансової підтримки різних освітніх програм.

У процесі аналізу теоретико-методологічних основ формування змісту освіти були визначені різноманітні освітні парадигми, проте дослідження показало, що в силу існування безлічі домінуючих ідеологічних напрямків у теорії й філософії педагогіки, виділити єдину лідируючу парадигму видається неможливим. Загалом на рубежі ХХ-ХХІ століття зміст освіти у Великій Британії орієнтується на прагматичну, технократичну, ліберально-демократичну парадигми. Однак на початку ХХІ століття гуманістична парадигма стає провідною в педагогічній практиці в контексті організації змісту освіти в початкових школах. Ідеологія даної парадигми визначається в її ідеї, що орієнтується на створення різноманітних систем шкільної освіти для підвищення якості загальної освіти країни з урахуванням духовно-моральної, патріотичної громадянської позиції особистості, з уніфікованими культурно-історичними цінностями й традиціями.

Освітні парадигми Великої Британії визначають наступні принципи організації й модернізації змісту освіти: практична спрямованість навчання; стандартизація; когнітивно-орієнтована організація навчання; полікультурність; гуманізм.

Була визначена організаційно-управлінська умова формування змісту початкової освіти як тип моделей стратегічного розвитку, керування й фінансування загальною шкільною освітою.

Великобританія – країна з елементами централізації при формуванні змісту шкільної освіти, що визначає однакові вимоги й освітні стандарти на державному, регіональному й місцевому рівнях із широким спектром варіації локально, що доводить наявність більше розширених і регламентованих організаційно-управлінських умов на території Об'єднаного Королівства.

Організація змісту британської початкової освіти ґрунтується на вимогах освітніх стандартів, які орієнтуються на міжнародний рівень у системі початкової освіти, але передбачають національні культурні, історичні, духовно-моральні цінності, консерватизм, які в сукупності є основними передумовами розвитку особистості Об'єднаного Королівства.

На рубежі XX-XXI століття у Великій Британії визначається тенденція до інтеграції змісту освіти. У розумінні американських і англійських педагогів інтеграція – це зміна змісту початкової освіти з метою об'єднання навчальних предметних дисциплін, освоєних знань і здобутого досвіду (соціального, морального), що забезпечує цілісність освітнього процесу в початковій школі.

Предметне наповнення змісту британської початкової освіти має як загальні компоненти (варіативні й інваріантні; навчальні дисципліни мовної, математичної, природничої галузей), так і відмінності наявності інноваційної предметної галузі – «технології й дизайну», що містить такі предметні дисципліни інваріантного компонента як: проектування й дизайн, інформаційні технології.

Національна освітня програма орієнтує зміст початкової освіти на освоєння елементарних філософських і етичних норм, формування й розвиток вихованої, духовної, моральної, культурної людини. Релігія як навчальна дисципліна в даному контексті є варіативним компонентом навчального плану для всіх початкових шкіл.

Загалом стосовно змісту початкової освіти виявлено наступні основні тенденції: поширення й вплив глобалізації економіки на громадські, суспільні, соціально-суспільні сфери життя суспільства; інформатизація освіти; здійснення фінансової підтримки різних освітніх програм; інтеграція досвіду різних видів діяльності з метою об'єднання навчальних предметних дисциплін, освоєних знань і здобутого досвіду (соціального, морального); оцінювання досягнень тестувань учнів у форматі національних і міжнародних систем; наявність інноваційних навчальних дисциплін (проектна діяльність, проектування, дизайн); формування змісту освіти з урахуванням принципів полікультурності, гуманізму й практичної спрямованості.

Джерела

1. Hawkes, N. Values education and the National Curriculum in England. International Research Handbook on Values Education and Student Wellbeing. L.: Springer, 2010. 870 p.
2. King R. Young Learners. Transformation to secondary learning. Pearson. UK., 2014.156 p.